

Hugsum smátt!

Lítill og meðalstór fyrirtæki á Íslandi

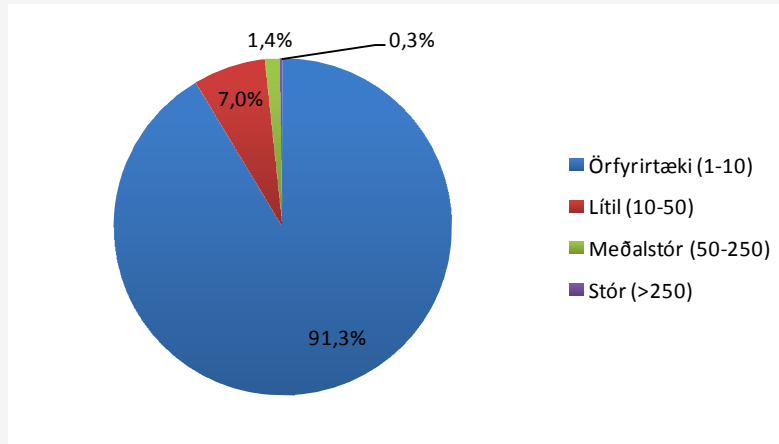
Finnur Oddsson
Viðskiptaráð Íslands

Hvað eru lítill og meðalstór fyrirtæki?

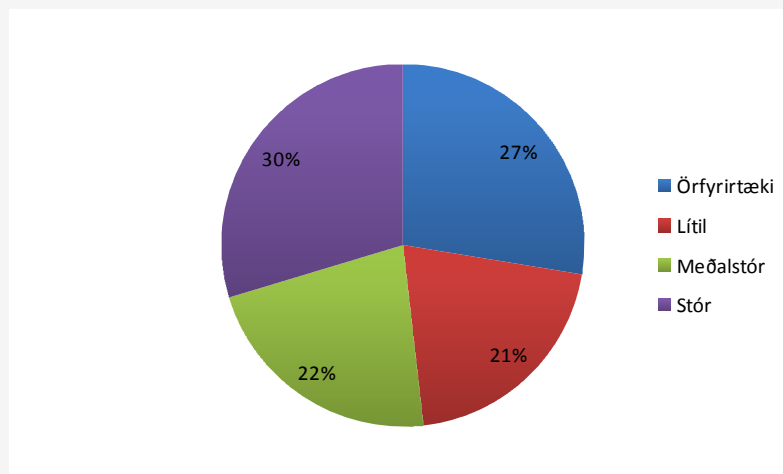
Flokkar Hagstofu Íslands Starfsmannafjöldi	Flokkar Hagstofu ESB Starfsmannafjöldi	Fyrirtæki
1 2 - 9	<10	Örfyrirtæki
10 - 19 20 - 49	10-49	Lítill fyrirtæki
50 - 99 100 - 249	50-249	Meðalstór fyrirtæki
>249	>249	Stórfyrirtæki

Lunginn úr atvinnulífinu

Hlutfall fyrirtækja eftir stærð

Stærsti vinnuveitandinn

Margt smátt gerir eitt stórt

- Lítil og meðalstór fyrirtæki eru 99% allra fyrirtækja landsins og því burðarás í íslensku atvinnulífi
 - uppistaða allra atvinnugreina
 - veita helmingi launafólks atvinnu
 - eru farvegur nýsköpunar og efnahagslegrar endurnýjunar
- Lítið hefur farið fyrir umræðu um þau undanfarið
- Umræðan markast um of af hagsmunum stærri fyrirtækja

Rekstrarumhverfi lítilla og meðalstórra fyrirtækja

- Í mörg horn að líta
 - Fjármögnun
 - Gjaldeyrismál
 - Nýsköpunarumhverfið
 - Skattumhverfið
 - Laga- og reglugerðarumgjörð
 - Umsvif hins opinbera
- *Þörf er á smærri áherslum.*

Fjármögnunarumhverfið

- Takmarkað aðgengi að fjármagni er mikil hindrun í rekstri lítilla og meðalstórra fyrirtækja.
- Smærri fyrirtæki þurfa einkum að reiða sig á styrkleika innlenda bankakerfisins þegar kemur að fjármámögnun og annarri fjármáþjónustu á meðan stærri fyrirtæki standa gjarnan frammi fyrir fleiri möguleikum.
- Vísbendingar eru um að framboð lánsfjár sé til staðar innan nýja bankakerfisins en eftirspurn er afar takmörkuð á meðan vaxtakjör eru eins lök og raun ber vitni.
- Lækka þarf vexti umtalsvert til viðbótar við þær lækkanir sem þegar hefur verið ráðist í til að vaxtakjör á innlendu lánsfé verði ásættanleg.
- Á meðan háir vextir fást á innstæðureikningum án nokkurrar áhættu er ekki að undra að fáir vilji leggja fé í fyrirtæki, hvað þá við þær aðstæður sem nú eru uppi í atvinnulífínu.

Gjaldeyrismál

- Íslenska krónan hefur lagt mikinn aukakostnað á íslensk fyrirtæki. Þetta hefur komið sérstaklega illa við lítil og meðalstór fyrirtæki, en kostnaður þeirra við að verja gengisáættu hefur verið gríðarlegur undanfarin ár.
- Ef farin verður sú leið að halda íslensku krónunni og viðhalda sjálfstæðri peningamálastefnu má leiða líkur að því að fjölbreytni í íslensku efnahagslífi verði minni en ella og að atvinnulífið muni í auknum mæli takmarkast við fáar grunnstoðir.
- Með upptöku annarrar myntar aukast líkurnar á fjölbreyttu atvinnulífi til viðbótar við gömlu grunnstoðirnar sem byggja á nýtingu náttúruauðlinda. Þar með aukast möguleikar til sköpunar nýrra starfa fyrir Íslendinga og vaxtarmöguleikar hagkerfisins margfaldast.

Nýsköpunarumhverfið

- Lítil og meðalstór fyrirtæki er uppspretta nýsköpunar og efnahagslegrar endurnýjunar.
- Til að viðhalda kröftugu nýsköpunarstarfi hér á landi er nauðsynlegt að viðhalda öflugum rannsóknar- og þróunarstarfi, bæði innan fyrirtækja og annarra rannsóknarstofnana.
- Mikilvægt er að skapa umhverfi sem gerir fyrirtækjum kleift að umbreyta nýjum hugmyndum og nýrri þekkingu í áþreifanleg markaðsverðmæti með skilvirkum hætti.
- Vísbendingar eru um að rannsóknar- og þróunarstarf hér á landi skili enn ekki eins miklum efnahagslegum ábata og æskilegt væri þótt þróunin sé vissulega í rétta átt.

Skattaumhverfið

- Lítil og meðalstór fyrirtæki hér á landi búa við nokkuð hagfelld skattaumhverfi í samanburði við það sem gengur og gerist öðrum löndum.
- Hækkun skatta myndi draga úr arðsemi þess að eiga og reka fyrirtæki og þar með hindra flæði fjármagns inn í atvinnulífið. Auknar álögur á fyrirtæki gætu því tafið endurreisnarstarfið.
- Hætt er við að skattahækkanir leiði til enn frekari samdráttar sem myndi þrengja skattstofna og mögulega draga úr heildarskatttekjum á endanum. Áhrif skattahækanna gætu því allt eins orðið þveröfug við það sem lagt er upp með.
- Við þær aðstæður sem nú eru uppi í efnahagslífinu er ástæða til að kanna sértækar og jafnvel tímabundnar breytingar á skattkerfinu sem væru til þess fallnar að styðja sérstaklega við lítil og meðalstór fyrirtæki og nýsköpun.

Laga- og reglugerðarumhverfið

- Við þær aðstæður sem nú ríkja í efnahagslífinu er rík tilhneiging meðal almennings og annarra álitsgjafa til að rekja núverandi stöðu hagkerfisins til skorts á lögum og reglum.
- Viðameiri löggjöf og strangari reglur hérlandis munu ekki koma í veg fyrir efnahagskreppur í framtíðinni og þess háttar ráðstafanir eru ekki líklegar til að stuðla að fjölbreyttara og traustara atvinnulífi í framtíðinni.
- Áður en ráðist er í breytingar á lögum og reglum um viðskipti ætti fyrsta spurningin ávallt að vera eftirfarandi: Hvaða áhrif hefur þessi breyting á rekstrarumhverfi lítilla og meðalstórra fyrirtækja?
- Ytri umgjörð til fyrirtækjareksturs hér á landi, einkum laga- og reglugerðarumhverfið, þarf að taka betur mið af þörfum og starfsemi smærri fyrirtækja.

Umsvif hins opinera

- Hér á landi hafa fyrirtæki í einkaeigu lengi mátt þola samkeppni frá opinberum aðilum á ýmsum sviðum.
- Samkeppni við hið opinbera er sérstakt áhyggjuefni í dag enda stefnir í mikla ríkisvæðingu fyrirtækja á næstu misserum.
- Ríkisvæðing bankakerfisins hefur í för með sér stórfelldar breytingar á samkeppnisstöðu íslensks viðskiptalífs.
- Ný ríkisstjórn verður að skýra nánar frá því hvenær og hvernig fyrirtækjum, sem tekin verða yfir af ríkinu, verður komið aftur í hendur í einkaaðila. Ríkið þarf að móta sér skýra eigendastefnu.